

zaterdag 14 juli 2007

'Dit wordt kabinet Leterme-Reynders'

BRUSSEL - Volgens CD&V-bronnen is Yves Leterme eind volgende week formateur. Didier Reynders gunt hem dat niet zo maar. 'Dit wordt een regering Leterme-Reynders.'

Van onze redacteurs

Isabelle Albers

Didier Reynders is in zijn eerste Nederlandstalige interview als gewezen informateur zonneklaar. Als voorzitter van de grootste partij van de grootste politieke familie komt het premierschap eigenlijk hem toe. Maar de MR-voorzitter begreep dat hij rond zijn persoon geen meerderheid kon verzamelen.

'Dit wordt evenwel niet de regering van één man', zo zegt hij aan *De Standaard*. 'We gaan naar een kabinet Leterme-Reynders.' Hij suggereert dat CD&V voor het opeisen van het eerste ministerschap en haar communautaire verzuchtingen een prijs zal moeten betalen. 'Ook wij stellen eisen.'

Volgens Reynders kwam de onderhandelaar Jean-Luc Dehaene (CD&V) er op vraag van CD&V. Dehaene zoekt naar de contouren van een mogelijk communautair akkoord. Als die klus geklaard is, mag Leterme het veld op. Volgens CD&V-bronnen gebeurt dat eind volgende week.

De MR-voorzitter wil eerst duidelijkheid over het sociaal-economische beleid van de nieuwe oranje-blauwe regering. 'Ik heb geen zin om eerst over een communautair akkoord te onderhandelen om dan te merken dat we er met de begroting niet uitraken.'

De Franstalige liberaal beseft dat er een oplossing moet komen voor de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. Maar hij vraagt respect voor de 40.000 MR-kiezers in Halle-Vilvoorde. Hij kan zich vinden in de reorganisatie van de kieskring als hij die stemmen mag houden, eventueel door een inschrijvingsrecht.

Reynders herhaalt dat een regering zonder de PS een staatshervorming op zich is. Hij begrijpt niet waarom de bevoegdheid 'werk' naar de regio's moet worden overgeheveld, als de socialisten daar meebesturen. 'De federale meerderheid kan vernieuwend werken rond werk en justitie. Dat gaat sneller.'

Eerder deze week vond er op het kabinet van vicepremier Patrick Dewael (Open VLD) in alle stilte een vier uur durende vergadering plaats tussen vier Open VLD-kopstukken (Karel De Gucht, Patrick Dewael, Bart Somers en Vincent Van Quickenborne, bijgestaan door Verhofstadts kabinetschef Wouter Gabriëls) en vijf CD&V'ers (Yves Leterme, Jo Vandeurzen, Pieter De Crem, Inge Vervotte en Herman Van Rompuy).

Omdat Reynders noch Dehaene de vier partijen voor oranje-blauw samen rond de tafel heeft gebracht - 'Ik heb geen garanties tot op vandaag dat ze alle vier zouden afkomen', zei Dehaene daarover - zijn de twee Vlaamse partijen al begonnen met een *tour d'horizon* van het gewenste sociaal-economische beleid.

Intussen hebben ook de MR en Open VLD onderling contacten en doet CD&V/N-VA verwoede pogingen voor een paringsdans met het CDH.

Ook al werden er geen beslissingen genomen, de vergadering kan wel de kiem vormen van het oranje-blauwe project. De begrotingsvooruitzichten zijn somber, zo moest iedereen vaststellen. Toch wil CD&V vasthouden aan zijn rechtvaardigheidsagenda ter waarde van 2 miljard euro en Open VLD aan zijn programma van belastingverlagingen ter waarde van 3 miljard euro.

Denksporen over een afslanking van het ambtenarenapparaat en afcantiemen op de vennootschapsbelasting werden bewandeld. Volgende week, als de onderhandelingen formeel zouden starten, wordt ook de N-VA uitgenodigd.

DS Weekend blz. 10-13 interview Reynders.

Blz 14 De Handelingen.

BART BRINCKMAN

zaterdag 14 juli 2007

Dit wordt niet de regering van één man

(MR), Gewezen informateur, laat formateurschap aan Yves Leterme (CD&V)

Na zijn informatieopdracht speelt Didier Reynders (48) zijn rol als MR-voorzitter

© Herman Ricour

opnieuw voluit. In zijn statige kabinet in de buurt van de Wetstraat 16 geniet hij nog gretig na van de aardverschuiving die de MR een goede maand geleden realiseerde. Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog is de PS niet langer de grootste partij in Wallonië.

Didier Reynders: 'Een maand geleden organiseerde Guy Verhofstadt een diner voor alle ministers-presidenten, aangevuld met de leden van 'de kern'. We zaten met zijn tien rond de tafel. Twee Open VLD'ers, Verhofstadt en Patrick Dewael, een CD&V'er, Yves Leterme, een Vlaamse socialist, Freya Van den Bossche, en een lid van de MR, ikzelf. Al de rest waren Waalse socialisten. Dat beeld overheerst in Vlaanderen. Het is fantastisch dat we erin geslaagd zijn de PS te onttrenen.'

Dat u informateur werd, was de logica der dingen?

'Inderdaad. We haalden 87.000 stemmen meer dan in 2003. Ik ben buitengewoon trots op het resultaat van mijn partij. Maar het was ook de erkenning van mijn werk als minister.'

Ook uw partijgenoot Louis Michel was blijkbaar in de running

'Hij was informateur in 1999. Nu was daar geen sprake van. Niet bij de koning, ook niet bij de MR. Dat is niet meer dan een verhaal dat enkele dagen heeft gelopen.'

Wellicht op zijn aanstoken.

(grijnst) 'Daar weet u misschien meer over.'

In Vlaanderen overheerst het gevoel dat uw informateurschap niet veel heeft opgeleverd.

'Ik had een dubbele opdracht. Voor mij stond oranje-blauw in de sterren geschreven. Voor andere partijen, het CDH op kop, lag dat wat moeilijker. Verder moest ik een goed beeld krijgen van België, niet alleen op sociaal-economisch vlak. Zo is het idee van de rondetafels gegroeid. Daarbij heb ik bijvoorbeeld alle actoren rond de nachtvluchten - niet alleen Belgocontrol, maar ook de bewonersgroepen - voor het eerst rond de tafel gekregen.'

'Los van specifieke problemen - het overlijden van Jacques Simonet en de koning die plots van paleis veranderde - heb ik vooruitgang geboekt. Ik heb een mooie doorsnede van België gemaakt. Op basis van mijn verslag kan de formateur zo een regeerakkoord schrijven, tenminste dat heb ik van heel wat mensen gehoord. Verder wezen informele contacten uit dat CD&V en CDH bereid waren tot een volgende ronde.'

'Op vraag van CD&V kwamen we bij Jean-Luc Dehaene als *médiateur-négociateur*. Die maakte afgelopen dinsdag duidelijk dat we met oranje-blauw moeten starten. Alleen moet hij nu nog nagaan of we in staat zijn om met zijn allen een communautair akkoord te sluiten.'

CDH-voorzitter Joëlle Milquet wou er de groenen bij hebben.

'Tja, in Vlaanderen leeft die vraag niet. Vera Dua van Groen! is helemaal niet geïnteresseerd om mee te besturen. En onder ons gezegd, als de SP.A een procentje meer had gehaald, dan zat Groen! niet eens in het parlement. Maar in Wallonië hebben we betere herinneringen aan Isabelle Durant en zeker aan Jacky Morael en Jean-Michel Javaux. Ecolo is minder links dan Groen!'

'Milquet droomde van een olijfbomcoalitie (*oranje-rood-groen, nvdr*) . Dat kan echter niet. Bijgevolg wou ze niet als enige linkse partij in een regering zitten. Want de mensen in Vlaanderen moeten beseffen dat het CDH, in tegenstelling tot CD&V, links van het centrum zit. Daarom moet Ecolo bijspringen. Maar eigenlijk was het een retorische vraag. Milquet wilde van Ecolo een duidelijk neen horen.'

'Praten over oranje-blauw is voor het CDH een verbintenis, het gaat niet om een voorkeur. Maar het CDH-huis telt vele kamers.'

Het gaat ook om een persoonlijke animositeit. U kunt niet al te best met elkaar opschieten.

'Ik heb dat ook gelezen. En dus heb ik het aan Milquet zelf gevraagd. Maar zij ontkent.'

'Natuurlijk bestaat er animositeit tussen de twee partijen. We vechten om dezelfde kiezers. Er zijn ook wat problemen geweest tussen Milquet, Louis Michel en Daniël Ducarme, vanwege persoonlijke transfers naar de MR: eerst Gerard Deprez, later enkele burgemeesters, zoals Richard Fournaux (*van Dinant, nvdr*) .'

'De kern van de zaak is het akkoord, al dan niet op papier, dat Milquet in 2004 met PS-voorzitter Elio Di Rupo sloot. Na de uitsluiting van de MR uit de Brusselse en de Waalse gewestregering en uit de Franse gemeenschapsregering wilden ze ons ook zo snel mogelijk uit de federale regering wippen. Ik merkte dat in 2004 met DHL en in 2005 met B-H-V. Het was een kwestie van maanden.'

'Helaas, we blijven niet alleen in de regering. We winnen ook nog eens de verkiezingen. Kortom, het gaat om frustratie. Onderhandelaar Dehaene gaf me alvast gelijk tijdens zijn eerste persconferentie. Zonder het CDH bij naam te noemen, had hij het over een partij die een akkoord had voor een andere coalitie.'

Milquet reageerde woedend op uw uitspraak dat Dehaene het 'christendemocratische-humanistische-nationalistische huishouden' op orde zette.

'Maar dat is toch het probleem? Er bestaat een liberale familie, maar geen christendemocratische familie. Tijdens de campagne kreeg ik heel wat kritiek omdat ik met Open VLD samenwerkte. Maar als je een federale staat verdedigt, dan moet je toch een partner hebben in Vlaanderen hebben? Goed, CD&V, dat zijn christendemocraten. Maar o wee als je het CDH christendemocratisch noemt. Zij gaan als "humanisten" door het leven. En wat is de N-VA?'

Een nationalistische partij.

'Inderdaad, dank u. (*lacht*)

Wij,liberalen, tellen een zetel meer, zij hebben wat meer stemmen. Maar ik heb de stellige indruk dat Milquet meer problemen heeft met de communautaire eisen van CD&V dan met mij.'

'Steevast kreeg ik ook te horen dat ik te agressief was. Daarom gunde Di Rupo me een televisiedebat van acht minuten. Milquet weigerde. *Milquet était scotchée au Di Rupo* . (*Milquet was verkleefd aan Di Rupo, nvdr*) . Kan ik het helpen dat ik ondanks de peilingen de grootste ben?'

Hebt u zelf een verklaring voor die overwinning?

'Ongetwijfeld ons beleid in de federale regering. Ook in Wallonië leeft het gevoel dat er met de PS geen land te bezeilen valt. Het gaat daarbij niet alleen om de schandalen in Charleroi. Die scandalitis slaat nu al twintig jaar toe. Denk maar aan Uniop of Augusta. Ook bij de SP.A, in Antwerpen, gebeurden ongeoorloofde dingen. Altijd volgde een antwoord, met een nieuwe politieke generatie of met nieuwe procedures.'

'Deze week werd Di Rupo opnieuw voorzitter van de PS. Hij belooft opnieuw vernieuwing. Maar hij is al acht jaar voorzitter. Waarom zou het nu plots anders gaan? Streken met een volstreekte PS-meerderheid hebben geprofiteerd van talloze *transferts* , niet alleen uit Vlaanderen, ook uit Europa. Zonder enig effect. Maar in Spanje of in Ierland lukte zoiets wel.'

'Sinds 2004 konden we op regionaal vlak voluit oppositie voeren tegen de PS. Dat heeft de gedachte gevoed dat er in Wallonië een strategische evolutie mogelijk was. Al voor de verkiezingen geloofde ik daar stellig in. Daarom vertelde ik op de VRT dat een politieke situatie waarin de PS minder sterk zou zijn, al een staats hervorming op zich betekent.'

U lijkt te popelen om te starten met echte onderhandelingen.

'Eerst moet Dehaene zijn werk afmaken. Hij doet zijn werk erg goed. Persoonlijk heeft hij meer mogelijkheden om bij CD&V en CDH een ja los te peuteren dan ikzelf. Dat lijkt me logisch. Bovendien is hij communautair heel beslagen. Daardoor kan hij een mogelijke oplossing sneller zien. Maar dan moet het echte onderhandelingswerk starten, onder leiding van Yves Leterme.'

'Ik heb geen zin om te beginnen met communautaire onderhandelingen. Als Dehaene een uitweg ziet, dan moeten de gesprekken eerst handelen over de noodzakelijke fiscale hervormingen. Pas als er een akkoord over onderwerpen als pensioenen, justitie of werk is, kunnen we terugkeren naar het communautaire deel. Ik heb niet de ambitie om een akkoord te sluiten over Brussel-Halle-Vilvoorde om vervolgens vast te stellen dat er geen eensgezindheid bestaat over de begroting.'

'Ik ben heel kalm. Ik heb ook veel tijd. Als informateur heb ik heel wat problemen gezien bij de mensen. Weet u, de laatste week heb ik alleen maar moeten antwoorden op eisen van CD&V. Ik blijf open voor dialoog. Maar ik heb natuurlijk ook mijn wensen: fiscaliteit, justitie, politie, pensioenen, enzovoort. Ik hoop dat de onderhandelingen half augustus rond zijn. Dan kunnen we nog veertien dagen met vakantie voor we in september de begroting aanpakken. Die vakantie hebben we verdiend. Het is zwaar geweest.'

Hoe ruim kan zo'n institutioneel akkoord worden zonder dat de coalitie over een tweederde meerderheid beschikt?

'Van een klassieke tripartite wil ik echt niet horen. Zelfs al hebben we geen regering tegen Kerstmis, het antwoord zal nee zijn. Jarenlang was de PS kop van Jut. Nu we eindelijk zonder hen kunnen regeren, gaan we ze toch niet weer aan boord hijsen? Bovendien zal zo'n regering met een tweederde meerderheid veel te lang bij communautaire onderwerpen stilstaan. Dat wil ik niet.'

'Toch kunnen we al iets doen. Er is de verklaring tot herziening van de grondwet. Wellicht helpt de SP.A, Ecolo of wie weet zelfs de PS een

handje bij de hervorming van de Kamer en de Senaat. Zonder tweederde meerderheid kunnen we ook tot homogenere bevoegdheidspakketten of tot betere samenwerkingsakkoorden komen.'

'De Vlamingen vinden dat niet genoeg. Misschien. Maar het kan zeker de start zijn om naar een tweederde meerderheid te zoeken. Want wat zien we nu? De Kamer keurt de hoogdringendheid goed van enkele wetsvoorstellen voor de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde. Zoiets bevordert de sfeer toch niet? Nu word ik als leider van de grootste partij in Wallonië verplicht om iedereen te mobiliseren.'

'Wat moet zo'n stemming in de commissie-Binnenlandse Zaken opleveren? Een motie uit het Waalse Gewest? De alarmbelprocedure? Kortom, een blokkering en een escalatie. Ik begrijp dat allemaal wel. Vlaams Belang begint, en men volgt. Iedereen wil wat druk zetten. Maar zij moeten mij ook begrijpen. We kunnen dit het best oplossen met onderhandelingen binnen de meerderheid. Anders komt er een escalatie.'

U pleit steevast voor een betere samenwerking tussen de regio's. Maar volgens Vlaams minister-president Kris Peeters voert u de akkoorden niet eens zelf uit.

'Maar dat ben ik niet, dat zijn de anderen. Neem nu de plantentuin van Meise. Ik heb in dat dossier vooruitgang geboekt. Maar ik ben nog altijd geen voorzitter van de PS. Hij heeft inderdaad problemen met Marie Arena (PS). Hetzelfde met de verdeling van de radiofrequenties. Sinds de socialisten in Brussel aan de macht zijn, zit dat conflict muurvast.'

'Ik heb het Peeters op 11 juli nog verteld. Ik zie een mogelijkheid om naar communautaire hervormingen te gaan. Maar ik ben in Wallonië de enige. We zijn geen vragende partij, dat is waar. Maar ik ben bereid om de dialoog aan te gaan. Overigens moet ook de Franse Gemeenschap worden hervormd. Want zoals het er nu toe gaat, snappen jullie, Vlamingen, er niets van. Ik denk ten slotte dat de rol van het Overlegcomité in de toekomst alleen maar groter wordt.'

'Een regering zonder de PS is een staatsvorming op zich. Toch blijven de Vlaamse communautaire verlangens overeind. We zullen een evenwicht moeten vinden.'

'Neem nu het beleid voor de arbeidsmarkt. Waarom kunnen we geen nieuw federaal beleid zonder de socialisten voeren? Waarom moet die bevoegdheid verhuizen naar de regio's, waar de socialisten mee aan de macht zijn? Gaat het niet sneller en efficiënter om federaal te werken? Als dat lukt, kunnen we veel makkelijker een communautaire bespreking aansnijden.'

In elk geval moet Brussel-Halle-Vilvoorde worden gesplitst.

'Ik heb in Halle-Vilvoorde 40.000 kiezers. De vraag is of we het kiesarrondissement kunnen reorganiseren waarbij ik mijn kiezers kan houden. Dat kan door een inschrijvingsrecht in Brussel zijn. Evengoed zijn er andere denksporen. Maar die hou ik liever nog even voor mezelf.'

'Bovendien valt het me op dat de faciliteiten steeds strikter worden toegepast. We vragen respect voor onze kiezers en voor de Franstalige inwoners van de zes faciliteitengemeenten. Ook vragen we de uitbreiding van Brussel, iets waarmee Johan Vande Lanotte in 2005 akkoord ging.'

'Als Luikenaar ben ik voorstander van een stemming. Laat de mensen zelf kiezen of ze tot Brussel of tot Vlaanderen willen behoren. Dan kunnen we die faciliteiten meteen afschaffen. Maar ik weet drommels goed dat Vlaams politici nooit kunnen instemmen met de uitbreiding van Brussel, tenzij ze *fin de carrière* zijn.'

Yves Leterme vond dat de Franstaligen in de rand rond Brussel intellectueel niet in staat waren om Nederlands te leren.

'Tja, dat was niet zijn beste uitspraak. Bovendien is ze onjuist. Maar als eerste minister zal hij een andere aanpak moeten huldigen. Hij heeft carrière gemaakt als oppositieleider en als minister-president. Nu zal hij zich moeten bewijzen. Een eerste minister moet het compromis zoeken. Ik heb hem altijd het voordeel van de twijfel gegeven. Trouwens, wie heeft hem als een gevaarlijke man bestempeld?'

Het PS-boegbeeld Laurette Onkelinx.

'Juist. Dat was makkelijk van de PS.'

Waarom wordt u geen eerste minister?

'Om formateur te worden, moet je aan twee voorwaarden voldoen: je moet de twee landstalen spreken en je moet over een meerderheid beschikken. Kijk, tijdens de campagne werd verteld: de belangrijkste man van de belangrijkste partij van de belangrijkste familie wordt eerste minister. Zelf heb ik dat nooit gezegd. Maar momenteel ben ik dat, zoveel is duidelijk. Na 10 juni heb ik echter gevoeld dat er geen meerderheid bestaat om zo'n proces te starten. Dus heb ik meteen gezegd: misschien was dat een vergissing. En dat we naar oranje-blauw moesten met een CD&V-formateur.'

'Als de MR 18 zetels telde, en de Open VLD van Verhofstadt 23 zetels, dan was Verhofstadt wellicht formateur. Dan zou CD&V het een stuk moeilijker hebben gehad met te zeggen dat het niet mocht.'

Kortom, het gaat CD&V iets kosten.

'Ik heb er geen problemen mee. Ze vragen hervormingen, ze eisen het premierschap op. Goed, maar ook wij hebben verlangens. We gaan trouwens naar een regering Leterme-Reynders. Dit wordt niet de regering van één man, zoals vroeger. Dat is toch logisch? CD&V telt in de Kamer maar 25 zetels, en straks misschien nog minder. Het is het zoveelste bewijs van het feit dat je het premierschap beter niet kunt vragen. Dat Vlaanderen drie kandidaat-premiers telde, heeft me verbaasd.'

Verkiest u het vicepremierschap in de regering-Leterme-Reynders of het minister-presidentschap van het Waalse Gewest in 2009?

(lacht) 'De twee opties blijven open. Maar de MR telt verschillende geschikte kandidaten.'

'In 2008 ga ik alvast voor een tweede termijn als voorzitter. Ik werd het in 2004. We waren net uit de regionale regeringen gezet. We deden het erg goed bij de lokale verkiezingen, we zitten in heel wat nieuwe meerderheden, zoals in Schaarbeek. De federale verkiezingen hadden zelfs een historisch karakter. Nu komt het erop aan om in 2009 even goed te doen. Daarom is het zo belangrijk dat we federaal bewijzen dat we kunnen hervormen.'

'Ik heb niks tegen de socialisten. Maar we moeten in Wallonië echt naar verandering. Misschien kan dat over enkele jaren ook met de PS.'

Maar nu nog niet. Dat is mijn perspectief op de middellange termijn. Daarom verkies ik ook dat de verkiezingen in 2014 samenvallen. Wie weet wordt dat een punt in het regeerakkoord. Alle verkiezingen op één dag, om de vijf jaar. Daarvoor wil ik een tweederde meerderheid zoeken.'

Klopt het dat u de Franse president Nicolas Sarkozy hebt moeten uitleggen dat een informateur geen eerste minister wordt?

'Inderdaad, hij belde me op een zondag. Eigenlijk vroeg hij zich af of Guy Verhofstadt nog eerste minister bleef. Ik heb hem uitgelegd dat we naar een regimewissel gaan en dat ik zou promoveren tot eerste vicepremier. Hij wist dat we in Wallonië de verkiezingen hadden gewonnen en dat ik benoemd was als informateur. Maar in Vlaanderen wonnen de christendemocraten. Voor hem was het allemaal onbegrijpelijk. Nu, als je zijn voorkeur zou vragen, dan zou ik eerste minister worden.'

'In de politiek krijg je veel applaus als je weggaat. Maar enkele dagen later is er iemand anders en ben je zo vergeten. Ik zie Verhofstadt niet in de regering stappen. Hij heeft niet het karakter om tweede of derde in rang te zijn. Maar wie weet kan hij een internationaal vertegenwoordiger worden van België, of krijgt hij een Europese functie. Want het is toch jammer dat België er nooit in slaagt om de ervaring van een gewezen eerste minister fatsoenlijk te valoriseren.'

BART BRINCKMAN, FOTO'S HERMAN RICOUR